

Mira Wolf, ADVOCATE
Tom Ofer, ADVOCATE
Amit Wolf, ADVOCATE

18 He B'iyar st.
Kikar Hamedina
Tel-Aviv 62093
Tel. 972-3-6950221
Fax. 972-3-6950224
e-mail: amit@wolflaw.co.il

מירה וולף, עורכת דין
תום עופר, עורך-דין
עמית וולף, עורך-דין

רחוב האי' באייר 18
ככר המדינה
תל-אביב 62093
טל. 03-6950221
פקס. 03-6950224
דוא"ל: amit@wolflaw.co.il

תאריך: 17 באוקטובר, 2011

לקהל לקוחותינו וידידינו,

הנדון: עלון המשרד - קניין רוחני על קצה המזלג

כל הזכויות שמורות © מירה וולף, משרד עורכי-דין

אנו שמחים להציג בפניכם את העלון המשרדי, שיתמקד בפעם זו בהסבר קצר על אודות דיני הקניין הרוחני, בהתייחס לזכויות יוצרים, סימני מסחר ומדגמים.

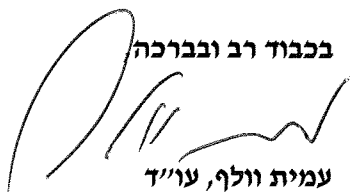
כמו-כן, הנכם מוזמנים להיכנס לאתר האינטרנט החדש של משרדנו (www.wolflaw.co.il) ולעיין במאמר פרי עטו של הח"מ שכותרתו "רישום סימן כסימן מסחר, בראי דיני זכויות היוצרים והמדגמים".

משרדנו עומד לרשותכם לכל שאלה, הבהרה או בקשה.

נשמח לשתף עמכם פעולה כבעבר.

שנה טובה ומבורכת.

בכבוד רב ובברכה

עמית וולף, עו"ד

קניין רוחני- מבוא

קניין רוחני, כששמו כן הוא- קניין לכל דבר ועניין, הינו ביטוי רחב לשלל נכסים קנייניים בלתי מוחשיים, עליהם נמנים בין היתר יצירות שונות (ספרותיות, אמנותיות, דרמטיות או מוסיקליות), המצאות (פטנטים), סימני מסחר, מדגמים ועוד.

דיני הקניין הרוחני בישראל, שהתנו במרוצת השנים הן על-ידי המחוקק והן על-ידי ההלכות המשפטיות של בתי המשפט, יצרו מערכת איזונים ובלמים שמטרתה עיגון זכויותיהם של בעלי הקניין הרוחני, הבטחת זכויותיהם של האחרונים בכל הקשור עם הקניין הרוחני והגנה על הקניין הרוחני ובעליו מפני הפרות וניצול על-ידי מי שאינו רשאי לעשות בהם שימוש מחד גיסא, ושמירת האינטרס של הציבור הרחב ליהנות מן הקניין הרוחני ולעשות בו שימוש המותר על-פי דין מאידך גיסא.

להלן יובא מידע בסיסי בהתייחס לזכויות יוצרים, סימני מסחר ומדגמים.

זכויות יוצרים

המונח "יצירה" אינו מוגדר בחוק זכות יוצרים¹. מבחינת דיני זכויות יוצרים, יצירה משמעה אופן הביטוי של הרעיון המצוי ביסודה². "זכות יוצרים" מוגדרת בחוק זכות יוצרים³ כזכות הבלעדית לעשות ביצירה או בחלק מהותי ממנה, פעולה, אחת או יותר (בהתאם לסוג היצירה) לרבות העתקה, פרסום⁴, ביצוע פומבי⁵, שידור, עשיית יצירה נגזרת והשכרה⁶. תקופת חייה של זכות יוצרים הינה עד 70 שנים לאחר מות היוצר⁷.

זכות יוצרים תהא ביצירה מקורית שהיא יצירה ספרותית⁸, אמנותית⁹, דרמטית¹⁰ או מוסיקלית, המקובעת בצורה כלשהי¹¹. חוק זכות יוצרים אינו מגדיר את המונחים "מקוריות" ו"קיבוע". ההלכה המשפטית בעניין דרישת המקוריות דוגלת במבחן עצמאות היצירה ולא החידוש שבה, כך שדרישת המקוריות תבוא על סיפוקה עת תוכח מידת המאמץ, הכישרון וההשקעה היצירתית של המחבר, גם אם היא מועטה, ובלבד שיש ליצירה אופי השונה מזה של החומרים מהם עוצבה¹². באשר למידת ה"קיבוע" הנדרשת, בדברי ההסבר של הצעת החוק האמור¹³ נכתב כי "מוצע לעגן במפורש את דרישת הקיבוע המוחשי של היצירה כתנאי להגנה עליה, זאת כמקובל בשיטת המשפט האנגלו-סכסית", קרי דרישה מהותית לקיבוע היצירה כתנאי לקיום ההגנה¹⁴.

בישראל לא קיים פנקס רישום זכויות יוצרים רשמי. על הטוען כי הוא בעל זכות היוצרים ביצירה מסוימת הנטל להוכיח הן את עצם קיומה של זכות היוצרים והן את היותו הבעלים של היצירה.

¹ חוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן: "חוק זכות יוצרים").

² טוני גרינמן **זכויות יוצרים** כרך ראשון 72 (מהדורה שנייה, 2008).

³ ראה סעיף 11 לחוק זכות יוצרים.

⁴ לגבי יצירה שלא פורסמה בלבד.

⁵ לגבי יצירה ספרותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית ותקליט בלבד.

⁶ לגבי תקליט, יצירה קולנועית ותוכנת מחשב בלבד.

⁷ סעיף 38 לחוק זכות יוצרים. כאשר מדובר בתקליט, תקופת חייה של זכות היוצרים הינה 50 שנים ממועד יצירת התקליט- ראה לעניין זה סעיף 41 לחוק זכות יוצרים.

⁸ יצירה ספרותית מוגדרת בסעיף 1 לחוק זכות יוצרים, כדלהלן: "יצירה ספרותית"- לרבות יצירה המבוססת בכתב, הרצאה, טבלה, לקט, וכן תוכנת מחשב".

⁹ יצירה אמנותית מוגדרת בסעיף 1 לחוק זכות יוצרים, כדלהלן: "יצירה אמנותית"- לרבות רישום, ציור, יצירת פיסול, תחריט, ליטוגרפיה, מפה, תרשים, יצירה אדריכלית, יצירת צילום ויצירת אמנות שימושית".

¹⁰ יצירה אמנותית מוגדרת בסעיף 1 לחוק זכות יוצרים, כדלהלן: "יצירה דרמטית"- לרבות מחזה, יצירה קולנועית, יצירה דרמטית-מוסיקלית, יצירת מחול ופנטומימה".

¹¹ ראה סעיף 4(א)1 לחוק זכות יוצרים. זכות יוצרים תהא גם בתקליט- ראה סעיף 4(א)2 לחוק זכות יוצרים.

¹² שרה פרזנטי **דיני זכויות יוצרים** כרך ראשון 341 (מהדורה שלישית, 2008).

¹³ הצעות חוק זכות יוצרים, התשס"ה-2005, ה"ח הממשלה 196, 1116, 1120.

¹⁴ פרזנטי **דיני זכויות יוצרים**, לעיל ה"ש 11, בעמ' 372-368.

סימני מסחר

פקודת סימני המסחר¹⁵ מגדירה "סימן" כ"אותיות, ספרות, מלים, דמויות או אותות אחרים או צירופם של אלה, בשני ממדים או בשלושה". "סימן מסחר" מוגדר כ"סימן המשמש, או מיועד לשמש, לאדם לענין הטובין שהוא מייצר או סוחר בהם".

מטרת סימן המסחר הינה סימון טובין על-ידי מאן דהוא באמצעות שם, ציור או שרטוט, על מנת שסימון זה יחרט בזיכרון הצרכנים לתקופה ממושכת ויסייע בידם לזהות ולקשר בין הטובין לבין בעל סימן המסחר¹⁶ וכן להגן על קהל הצרכנים מפני הטעייה, ובמקביל להגן על זכותו של בעל סימן המסחר שקהל הצרכנים יהא מודע למקור האמיתי של הטובין¹⁷, תוך צבירת מוניטין בתוצרתו¹⁸.

על-פי פקודת סימני המסחר¹⁹, אדם המבקש לעצמו זכות ייחודית להשתמש בסימן כזה או אחר כסימן מסחר רשאי לבקש את רישום הסימן בפנקס רשם סימני המסחר. רישום סימן המסחר יזכה את בעליו לשימוש ייחודי ובלעדי בו ביחס לטובין ו/או השירותים שלגביהם נרשם הסימן ובכל הנוגע אליהם.

תוקפו של רישום סימן המסחר הוא לעשר שנים מיום הגשת הבקשה לרישום, כאשר ניתן להאריך את תוקפו של רישום סימן המסחר בעשר שנים נוספות, פעם אחר פעם²⁰.

מדגמים

המונח "מדגם" מוגדר בפקודת הפטנטים והמדגמים כ"קווי דמות, צורה, דוגמה או קישוט שמייחדים לכל חפץ ע"י תהליך או אמצעי תעשייתי, אם בעבודת יד או במכונה או בפעולה כימית, בצורה נפרדת או מחוברת, הבולטים לעין-רואה בסחורה המוגמרת, ואפשר להבחיןם רק במראית עין"²¹. "זכות מדגם" מוגדרת כ"זכות הבלעדית להשתמש במדגם לגבי כל חפץ מכל סוג שנרשם בו מדגם".

תכלית ההגנה הניתנת למדגם רשום הינה לתמרץ יצירת עיצובי מוצרים חדשים ומקוריים על-ידי תגמול היוצר בזכות המוגבלת בזמן על עיצובו²². בעניין מיפרומאל²³ נפסק כי המדגם נועד להעניק הגנה ליוצר הצורה החדשנית של המוצר, כאשר ההגנה נועדה להגן הן על אינטרס הפרט (היוצר) והן על אינטרס הכלל בפיתוח וביצירה של עיצובים אסתטיים חדשים או מקוריים. כן נפסק כי ההגנה שמעניקים דיני המדגמים נועדה להגן על הצורה עצמה, ובשל כך מוענק לבעל המדגם מונופול (שלילי) מסחרי מלא על הצורה המוגנת, המונעת מכל אדם זולתו לעשות איזו מהפעולות המנויות בסעיף 1/37 לפקודת הפטנטים והמדגמים²⁴.

בישראל קיים פנקס מדגמים רשמי²⁵. תנאי לרישומו של מדגם הינו הצהרת מבקש הרישום על פיה המדגם הינו חדש או מקורי שלא נתפרסם קודם לכן בישראל²⁶. תקופת חייה של זכות המדגם הינה לכל הפחות חמש שנים מיום הגשת הבקשה לרישום ולכל היותר עד חמש עשרה שנים לאחר הגשת הבקשה²⁷.

¹⁵ ראה סעיף 1 לפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972 (להלן: "פקודת סימני המסחר").

¹⁶ ארנסט חיים זליגסון **דיני סימני מסחר וזינים הקרובים להם** 1 (1972).

¹⁷ יעקב וחנה קלדרון **חיקויים מסחריים בישראל: מוניטין, גניבת עין, סימני מסחר, עשית עשר ולא במשפט, תחרות בלתי הוגנת** 141-140 (1996).

¹⁸ קטיה זכרון **"היקף ההגנה על תדמית של סימן מסחר" משפטים** 435, 438 (תשס"ה).

¹⁹ ראה סעיף 7 לפקודת סימני המסחר.

²⁰ סעיפים 31-32 לפקודת סימני המסחר.

²¹ סעיף 2 לפקודת הפטנטים והמדגמים, ת"י, ב', 1053 (להלן: "פקודת הפטנטים והמדגמים").

²² יעקב וחנה קלדרון, יותם וירזינסקי **"ההגנה הרחבה על העיצוב התעשייתי בישראל"** 4.

²³ ע"א 7125/98 **מיפרומאל תעשיות ירושלים נ' קליל תעשיות בע"מ**, נו(3) 702, 709-710 (2003).

²⁴ סעיף 1/37 לפקודת הפטנטים והמדגמים קובע כדלקמן: "כל עוד קיימת זכות מדגם באיזה מדגם אסור לשום אדם, (א) לייחד, לצרכי מכירה, את המדגם או כל חיקוי תרמית או חיקוי בולט הימנו לכל חפץ הכלול בסוג סחורה שרשום בו המדגם, חוץ אם יש לו רישון או רשות בכתב מאת המעלים הרשומים, ואסור לו לעשות כל דבר כדי לאפשר לו לייחד את המדגם כאמור לעיל; או (ב) לפרסם סחורה או להציעה למכירה, אם ידע כי יחדו לאותה סחורה מדגם או כל חיקוי הימנו, אם חיקוי מתוך רמאות, ואם חיקוי בולט, שלא בהסכמת בעליו הרשום".

²⁵ סעיף 3 לפקודת הפטנטים והמדגמים.

²⁶ סעיף 1/30 לפקודת הפטנטים והמדגמים.

²⁷ סעיף 33 לפקודת הפטנטים והמדגמים.